

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 336:061.85

Орлик О.В.,
*канд. екон. наук, доц., доц. кафедри економічної
кібернетики та інформаційних технологій,
Одеський національний економічний університет*

ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. Сучасний період економіки характеризується процесами світової глобалізації та нестабільністю цін на ринках сировини, матеріалів, енергоносіїв. Повноцінне та ефективне вирішення завдань, що стоять перед підприємницькими структурами, багато в чому залежить від результативності їх господарської діяльності, яку вони здійснюють в умовах невизначеного і конкурентного середовища, під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів. Тому питання забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств є досить актуальними і обумовлюють необхідність їх подальшого наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел показав, що багато вітчизняних та зарубіжних науковців зробили значний внесок у дослідження питань фінансової безпеки на рівні підприємств. Питання щодо функціональних складових фінансової безпеки суб'єктів господарювання знайшли відображення у працях І. Бланка [1], Т. Кузенко, Л. Мартюшевої, О. Грачова, О. Литовченко [2], К. Горячевої [3], О. Судакової [4], О. Малик [5], Х. Мандзіновської [6] та ін. Проте на сьогодні в економічній літературі відсутній єдиний підхід щодо функціональних складових фінансової безпеки, що зумовлює подальші дослідження у цьому напрямку. Усе це свідчить про актуальність вибору напряму дослідження в науковому і практичному аспектах.

Постановка завдання. Метою дослідження є виокремлення основних функціональних складових фінансово-економічної безпеки підприємства та визначення їх сутнісних характеристик.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні умови господарювання підприємств характеризуються впливом кризових явищ, дефіцитом власних інвестиційних ресурсів, високим рівнем інфляції, фінансових ризиків, високими процентними ставками за банківськими кредитами, низьким рівнем ліквідності, платоспроможності. Сьогоднішні умови господарювання більшості підприємств країни не дозволяють ефективно управляти їх фінансово-господарською діяльністю лише на основі раніше накопиченого досвіду та традиційних методів фінансового менеджменту. В даний час для будь-якого підприємства головним є вирішення проблеми забезпечення його фінансово-економічної безпеки [7, с. 161].

Основною метою фінансово-економічної безпеки, на якому рівні вона б не розглядалася, є не просто спроба мінімізації втрат і підтримання економіки «на плаву», а забезпечення її розвитку, неважливо буде це окремий ринковий суб'єкт, регіон або держава в цілому.

На основі проведеного дослідження встановлено, що забезпечення фінансової безпеки означає захист фінансово-економічних інтересів підприємства, безперервний процес активного поповнення фінансових ресурсів, відповідно до взятих зобов'язань по відношенню до держави та партнерів з випуску конкурентоспроможної продукції, забезпечення доходів, необхідних для розвитку підприємства і збільшення бюджету підприємства.

Розуміння фінансово-економічної безпеки не буде цілісним без розгляду її основних функціональних цілей, до яких варто віднести: забезпечення високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості та незалежності підприємства; забезпечення технологічної незалежності та досягнення високої конкурентоспроможності технічного потенціалу підприємства; досягнення високої ефективності менеджменту, оптимальної та ефективної організаційної структури управління підприємством; досягнення високого рівня кваліфікації персоналу та його інтелектуального потенціалу; мінімізація руйнівного впливу результатів виробничо-господарської діяльності на стан навколишнього середовища; якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності підприємства; досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів і відділів підприємства; забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці; ефективна організація безпеки персоналу, капіталу і майна підприємства, а також комерційних інтересів [8, с. 143].

Згідно з [9, с. 15-16] сутнісні характеристики фінансової безпеки підприємства полягають у тому, що вона: є одним з основних елементів економічної безпеки підприємства; може бути охарактеризована за допомогою системи кількісних і якісних показників; її показники повинні мати порогові значення, за якими можна судити про ступінь фінансової безпеки підприємства; повинна забезпечувати розвиток і стійкість підприємства, захищеність його фінансових інтересів підприємства.

В системі фінансово-економічної безпеки перш за все захисту потребують фінансові інтереси підприємства, які безпосередньо впливають на зміст механізму забезпечення фінансової безпеки. Належний стан фінансової безпеки досягається підприємством тільки у випадку узгодженості його фінансових інтересів з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища [10, с. 226-227].

Управління фінансово-економічною безпекою підприємства виступає в якості одного з необхідних елементів внутрішнього менеджменту, що свідчить про можливість впливу на систему фінансової безпеки з боку керівництва та необхідність управління нею. Управління фінансово-економічною безпекою спрямоване перш за все на виконання таких завдань:

- встановлення системи фінансових інтересів підприємства, які потребують захисту в процесі функціонування підприємства;
- ідентифікацію та прогнозування внутрішніх і зовнішніх загроз реалізації фінансових інтересів підприємства;
- забезпечення ефективної нейтралізації загроз фінансовій безпеці;
- забезпечення сталого розвитку підприємства;
- забезпечення стійкості грошових розрахунків і основних фінансово-економічних параметрів;
- нейтралізацію негативної дії фінансових і банківських криз і навмисних дій конкурентів, тіньових структур на розвиток підприємства;
- запобігання конфліктів між акціонерами, менеджерами і кредиторами з приводу розподілу, використання та контролю за грошовими потоками підприємства;
- залучення і використання різних джерел фінансування, що є найбільш оптимальним для підприємства;
- запобігання злочинів й адміністративних правопорушень у фінансових правовідносинах [9, с. 14-15; 11, с. 70; 12, с. 340].

В умовах все зростаючих ризиків і загроз ефективність фінансово-економічної безпеки підприємства по досягненню його фінансових інтересів може бути визначена тільки за допомогою синергетичних ефектів від взаємодії її невід'ємних частин (складових). Для чого необхідне вивчення взаємозв'язків і взаємозалежностей складових фінансово-економічної безпеки з позицій захисту фінансових інтересів підприємства.

Функціональна структура фінансової безпеки підприємства – це сукупність елементів, її складових частин, які в комплексі забезпечують нормальне продуктивне функціонування підприємства [2, с. 42-43].

Фінансово-економічна безпека підприємства має складну структуру, яка визначається динамічністю його фінансових відносин як усередині самого підприємства, так і з суб'єктами зовнішнього середовища.

Огляд ряду наукових робіт [1–6] дає можливість констатувати, що нині в економічній літературі не існує єдиної точки зору щодо складових функціональної структури фінансової безпеки підприємства (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи щодо функціональної структури фінансової безпеки підприємства

Автори, джерела	Складові функціональної структури
І. Бланк [1, с. 68]	фінансова безпека інвестиційної, кредитної, емісійної, інноваційної діяльності
Т. Кузенко, Л. Мартюшева, О. Грачов, О. Литовченко [2, с. 43], К. Горячева [3, с. 5], О. Судакова [4, с. 142]	бюджетна, грошово-кредитна, валютна, банківська, інвестиційна, фондова, страхова
О. Малик [5, с. 134]	бюджетна безпека, грошово-кредитна, зовнішньоекономічна, банківська, страхова, фондова, інвестиційна, інформаційна
Х. Мандзіновська [6, с. 168]	бюджетно-податковий, грошово-кредитний, банківський, інвестиційний, фондовий, страховий, зовнішньоекономічний, інноваційний складники

Джерело: складено автором на основі вказаних джерел

Проаналізувавши та узагальнивши підходи науковців щодо структуризації фінансово-економічної безпеки підприємств, вважаємо за доцільне виділяти такі функціональні складові в її структурі: бюджетну, грошово-кредитну, банківську, інвестиційну, інноваційну, інформаційну, фондову,

страхову, зовнішньоекономічну. Характеристику виділених функціональних складників наведено нами у табл. 2.

Таблиця 2

Функціональна структура фінансово-економічної безпеки підприємства

Функціональні складові	Сутнісна характеристика
1	2
Бюджетна складова	Бюджетна складова фінансової безпеки регулює питання взаємовідносин підприємства з бюджетами різних рівнів із приводу сплати податків та зборів до державного і місцевих бюджетів, отримання бюджетних кредитів, бюджетного фінансування, відшкодування податку на додану вартість, отримання податкового кредиту. Основними критеріями зниження фінансової безпеки для цієї складової є порушення платіжної дисципліни, зростання дебіторської чи кредиторської заборгованості по розрахунках з бюджетом, збільшення податкового навантаження.
Грошово-кредитна складова	Грошово-кредитна складова фінансової безпеки регулює відносини, що виникають під час готівкових та безготівкових розрахунків: кредити під операційну та інвестиційну діяльність, виплата заробітної плати працівникам, розрахунки з постачальниками, отримання грошових коштів від покупців продукції та послуг та ін. Ця складова спрямована на забезпечення грошової та кредитної стабільності підприємства щодо інших суб'єктів ринкової економіки, а також щодо внутрішнього фінансового середовища, і відображає стан грошово-кредитної системи підприємства, який характеризується доступністю кредитних ресурсів і таким рівнем інфляції, що забезпечує економічне зростання та підвищення реальних доходів усіх учасників діяльності на підприємстві. Критеріями проблемного стану фінансової безпеки для цієї складової тут є порушення платіжної дисципліни контрагентів, надмірна кредиторська та дебіторська заборгованості.
Банківська складова	Банківська складова фінансової безпеки спрямована на врегулювання взаємовідносин, що виникають між підприємством та банківськими установами з питань кредитних та депозитних операцій: отримання кредиту від банку для розвитку виробничої діяльності підприємства, виплата відсотків за цими кредитами, відкриття грошових вкладів-депозитів тощо. Критеріями загроз для цієї складової є збільшення відсоткових ставок за кредитами та зменшення дохідності депозитного портфеля.
Інвестиційна складова	Інвестиційна складова фінансової безпеки регулює питання діяльності підприємства в інвестиційній сфері і пов'язана із капітальними вкладеннями у розвиток підприємства. Ця складова спрямована на забезпечення такого стану інвестиційної сфери підприємства, за якого економічна стратегія розвитку підприємства здатна зберігати і підтримувати достатній рівень інвестиційних ресурсів в умовах дії внутрішніх та зовнішніх загроз, що є необхідним для забезпечення стійкого розвитку та економічної стабільності і, як результат, зростання конкурентоспроможності підприємства. Критеріями зниження фінансової безпеки у цій складовій є неможливість залучення достатнього обсягу інвестиційних вкладень, зниження інвестиційної привабливості підприємства.
Інноваційна складова	Інноваційна складова фінансової безпеки забезпечує функціонування діяльності підприємства на якісно новому рівні та спрямована на впровадження інноваційних нововведень у процес виробництва, в систему управління підприємством. Критеріями погіршення фінансової безпеки для даної складової є впровадження на підприємстві вітчизняних інновацій, що не відповідають передовим світовим аналогам, старіння техніки і технологій, що застосовуються в процесі виробництва та в системі управління підприємством.
Інформаційна складова	Інформаційна складова фінансової безпеки спрямована на забезпечення захисту інформації, що становить комерційну таємницю, регулювання питань впровадження та своєчасного оновлення програмного забезпечення підприємства, раціональне використання автоматизованих систем управління. Основними критеріями зниження фінансової безпеки тут можуть бути хакерські та вірусні атаки, витік конфіденційної інформації через працівників, старіння програмних продуктів.
Фондова складова	Фондова складова спрямована на врегулювання питань, пов'язаних із випуском або продажем підприємством власних акцій, облігацій, векселів та купівлею ним цінних паперів інших підприємств. Дана складова відображає оптимальний обсяг капіталізації підприємства (з огляду на представлені в ньому цінні папери, їх структуру та рівень ліквідності). Критеріями погіршення фінансової безпеки для даної складової є зниження ринкової вартості підприємства, втрата власниками контрольного пакету акцій, недостатній обсяг реалізації емітованих цінних паперів.

продовження табл. 2

1	2
Страхова складова	Страхова складова фінансової безпеки спрямована на врегулювання відносин між підприємством та страховими компаніями з приводу страхування майна підприємства, фінансових ризиків, відповідальності, а також страхування від нещасних випадків на виробництві тощо. Негативними проявами, що можуть вплинути на зниження рівня фінансової безпеки, тут можуть бути зростання кредиторської заборгованості по розрахунках із страховими компаніями, неотримання страхових відшкодувань у випадку настання страхового випадку.
Зовнішньоекономічна складова	Зовнішньоекономічна складова фінансової безпеки базується на взаємодії або на забезпеченні взаємовідносин із зовнішніми контрагентами під час здійснення експортно-імпортних операцій: розрахунки зі споживачами і постачальниками продукції та послуг у валюті, купівля та продаж валюти, кредити в іноземних валютах. Основними критеріями проблемного стану тут можуть виступати скорочення обсягів продажів по експортно-імпортних операціях, значне зростання кредиторської заборгованості по експортно-імпортних операціях, несвоєчасна оплата товарів, робіт та послуг іноземними партнерами.

Джерело: складено автором на основі [2, с. 43–51; 5, с. 134–135; 6, с. 168–169]

Усі наведені складові функціональної структури взаємопов'язані та взаємодіють одна з одною, тобто мають системний характер. Слід зазначити, що не всі складові можуть бути наявні в структурі фінансово-економічної безпеки сучасних підприємств, що пов'язано зі специфікою роботи підприємств, їх розмірами та іншими факторами.

Висновки з проведеного дослідження. На основі проведеного дослідження встановлено, що кожна із функціональних складових фінансово-економічної безпеки підприємства характеризується власним змістом, набором функціональних критеріїв і способами забезпечення.

Відповідно до запропонованої структури, досягнення найвищого рівня фінансово-економічної безпеки підприємства можливе тільки через забезпечення максимальної безпеки основних функціональних складників.

Уточнення функціональних складових фінансово-економічної безпеки підприємства є відправною точкою подальших досліджень у сфері вдосконалення механізмів забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства, обґрунтування дієвих та ефективних заходів її посилення.

Бібліографічний список

1. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И.А. Бланк. – К. : Эльга, Ника-центр, 2004. – 784 с.
2. Фінансова безпека підприємства : [навч. посібник] / [Кузенко Т.Б., Мартюшева Л.С., Грачов О.В., Литовченко О.Ю.]. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2010. – 304 с.
3. Горячева К.С. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 / К.С. Горячева ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. – К., 2006. – 17 с.
4. Судакова О.І. Стратегічне управління фінансовою безпекою підприємства / О.І. Судакова // Економічний простір. – 2008. – № 9. – С. 140-148.
5. Малик О.В. Структура системи фінансової безпеки підприємств за умов глобалізації / О.В. Малик // Економіка и управление. – 2012. – № 6. – С. 132-137.
6. Мандзіновська Х.О. Внутрішні загрози фінансовій безпеці підприємства / Х.О. Мандзіновська // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – Вип. 4(04). – С. 167-171.
7. Орлик О.В. Концепція забезпечення фінансової складової економічної безпеки підприємства / О.В. Орлик // Вісник соціально-економічних досліджень : [зб. наук. праць]. – 2016. – Вип. 1(60). – С. 160-168.
8. Мойсеєнко І.П. Особливості формування фінансово-економічної безпеки підприємства / І.П. Мойсеєнко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна : [збірник наукових праць]. – 2011. – Вип. 1. – С. 140-147.
9. Папехин Р.С. Факторы финансовой устойчивости и безопасности предприятия : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.10 / Р.С. Папехин ; Волгоградский гос. ун-т. – Волгоград, 2007. – 21 с.
10. Орлик О.В. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства та його основні складові / О.В. Орлик // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2015. – Вип. 2(19). – С. 222-232.
11. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення : [монографія] / [Васильців Т.Г., Волошин В.І., Бойкевич О.Р., Каркавчук В.В.]; за ред. Т.Г. Васильціва. – Львів : Ліга-Прес, 2012. – 386 с.

12. Клименко Т.В. Основні елементи механізму забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання / Т.В. Клименко // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2011. – № 4(58). – С. 340-343.

References

1. Blank, I.A. (2004), *Upravlenie finansovoy bezopasnostiu predpriiatiia* [The financial security management of an enterprise], Elga, Nika-tsent, Kiev, Ukraine, 784 p.
2. Kuzenko, T.B., Martiusheva, L.S., Hrachov, O.V. and Lytovchenko, O.Yu. (2010), *Finansova bezpeka pidpriemstva* [Financial security of an enterprise], tutorial, Vyd. KhNEU, Kharkiv, Ukraine, 304 p.
3. Horiacheva, K.S. (2006), "Mechanism of the enterprise financial security management", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.06.01, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, Ukraine, 17 p.
4. Sudakova, O.I. (2008), "Strategic management of financial security of an enterprise", *Ekonomichnyi prostir*, no. 9, pp. 140-148.
5. Malyk, O.V. (2012), "The structure of the financial security system of enterprises in the conditions of globalization", *Ekonomika i upravlenie*, no. 6, pp. 132-137.
6. Mandzinovska, Kh.O. (2016), "Internal threats of financial security of enterprise", *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, Iss. 4(04), pp. 167-171.
7. Orlyk, O.V. (2016), "The concept of ensuring financial component of economic security of an enterprise", *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen : [zb. nauk. prats]*, Iss. 1(60), pp. 160-168.
8. Moiseienko, I.P. (2011), "The features of formation of financial and economic security of an enterprise", *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Serii ekonomichna : [zbirnyk naukovykh prats]*, Iss. 1, pp. 140-147.
9. Papekhin, R.S. (2007), "The factors of financial stability and security of an enterprise", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.00.10, Volgograd State University, Volgograd, Russia, 21 p.
10. Orlyk, O.V. (2015), "The mechanism of financial and economic security management of an enterprise and its main components", *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, Iss. 2(19), pp. 222-232.
11. Vasylytsiv, T.H., Voloshyn, V.I., Boikevych, O.R. and Karkavchuk, V.V. (2012), *Finansovo-ekonomichna bezpeka pidpriemstv Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zabezpechennia* [Financial and economic security of Ukrainian enterprises: strategy and ensuring mechanisms], monograph, Liha-Pres, Lviv, Ukraine, 386 p.
12. Klymenko, T.V. (2011), "The main elements of a mechanism to ensure the financial security of a business entity", *Visnyk ZhDTU. Serii: Ekonomichni nauky*, no. 4(58), pp. 340-343.

Орлик О.В. ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Мета – комплексне дослідження основних функціональних складових фінансово-економічної безпеки підприємства і визначення на цій основі їх сутнісних характеристик.

Методика дослідження. В процесі дослідження використовувалися такі методи: аналізу та синтезу – для узагальнення наукових підходів щодо функціональної структури фінансово-економічної безпеки підприємства та формування авторського підходу щодо системи її функціональних складових; абстрактно-логічний – для теоретичного узагальнення та формування висновків; системного аналізу, абстрагування, логічних узагальнень – при визначенні сутнісних характеристик функціональних складових фінансово-економічної безпеки підприємства.

Результати. Виокремлено сучасні підходи щодо складових функціональної структури фінансово-економічної безпеки підприємства. Проведено поглиблений аналіз таких основних функціональних складових фінансово-економічної безпеки підприємств, як: бюджетна, грошово-кредитна, банківська, інвестиційна, інноваційна, інформаційна, фондова, страхова, зовнішньоекономічна. Визначено їх основні сутнісні характеристики та критерії погіршення фінансово-економічної безпеки для кожної з розглянутих складових.

Наукова новизна. Набула подальшого вирішення проблема виявлення особливостей функціональної структури фінансово-економічної безпеки сучасних підприємств. Визначено основні функціональні складові фінансово-економічної безпеки підприємств та їх сутнісні характеристики.

Практична значущість. Визначені основні сутнісні характеристики складових функціональної структури фінансово-економічної безпеки підприємств та критерії її погіршення для кожної зі складових можуть бути використані в практиці фінансово-господарської діяльності підприємств України при організації системи забезпечення їх фінансово-економічної безпеки.

Ключові слова: управління фінансово-економічною безпекою, функціональна структура фінансово-економічної безпеки, складові функціональної структури.

Orlyk O.V. THE FUNCTIONAL STRUCTURE OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF MODERN ENTERPRISES

Purpose is a comprehensive study of the major functional components of the financial and economic security of the enterprise and determination of their essential characteristics on that basis.

Methodology of research. The study used the following methods: analysis and synthesis – to summarize the scientific approaches to the functional structure of the financial and economic security of the enterprise and the formation

of the author's approach to the system of its functional components; abstract logic – for theoretical generalizations and drawing conclusions; system analysis, abstraction, logical generalizations – in determining the essential characteristics of the functional components of the financial and economic security of the enterprise.

Findings. Modern approaches to the components of the functional structure of financial and economic security of the enterprise were determined. The in-depth analysis of the major functional components of the financial and economic security of the enterprise as fiscal, monetary, banking, investment, innovation, information, fund, insurance and foreign was done. Their basic essential characteristics and criteria of deterioration of financial and economic security for each of the considered components were determined.

Originality. The problem of identifying features of the functional structure of the financial and economic security of modern enterprises got it's further decision. In this connection, the basic functional components of financial and economic security of enterprises and their essential characteristics were defined.

Practical value. The designated basic essential characteristics of the components of the functional structure of financial and economic security of enterprises and the criteria for its deterioration for each of the components can be used in the practice of financial and economic activity of the enterprises of Ukraine for the organization of the system to ensure their financial and economic security.

Key words: financial and economic security management, functional structure of financial and economic security, components of functional structure.

Орлик О.В. ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ СТРУКТУРА ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СОВРЕМЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Цель – комплексное исследование основных функциональных составляющих финансово-экономической безопасности предприятия и определение на этой основе их сущностных характеристик.

Методика исследования. В процессе исследования использовались следующие методы: анализа и синтеза – для обобщения научных подходов к функциональной структуре финансово-экономической безопасности предприятия и формирования авторского подхода к системе ее функциональных составляющих; абстрактно-логический – для теоретического обобщения и формирования выводов; системного анализа, абстрагирования, логических обобщений – при определении сущностных характеристик функциональных составляющих финансово-экономической безопасности предприятия.

Результаты. Выделены современные подходы к составляющим функциональной структуры финансово-экономической безопасности предприятия. Проведен углубленный анализ таких основных функциональных составляющих финансово-экономической безопасности предприятий, как: бюджетная, денежно-кредитная, банковская, инвестиционная, инновационная, информационная, фондовая, страховая, внешнеэкономическая. Определены их основные сущностные характеристики и критерии ухудшения финансово-экономической безопасности для каждой из рассмотренных составляющих.

Научная новизна. Получила дальнейшее решение проблема выявления особенностей функциональной структуры финансово-экономической безопасности современных предприятий. Определены основные функциональные составляющие финансово-экономической безопасности предприятий и их сущностные характеристики.

Практическая значимость. Обозначенные основные сущностные характеристики составляющих функциональной структуры финансово-экономической безопасности предприятий и критерии ее ухудшения для каждой из составляющих могут быть использованы в практике финансово-хозяйственной деятельности предприятий Украины при организации системы обеспечения их финансово-экономической безопасности.

Ключевые слова: управление финансово-экономической безопасностью, функциональная структура финансово-экономической безопасности, составляющие функциональной структуры.